

1.12.2015

לכבוד

מחלקת חקירת שוטרים

רח' הרטום 8, הר חוצבים

ירושלים

ובפקס: 02-6467794

שלום רב,

בהול ביותר!

הנדון: הריגתו של מוסטפא ח'טיב משכונת צור באהר על ידי אנשי המשטרה

בעקבות אירוע הריגתו של הצעיר מוסטפא ח'טיב בן ה-17 מירי שוטרים ביום 12.10.15 בירושלים ובשם הורי המנוח, אנו פונים אליכם כדלקמן:

ביום שני 12.10.15, נסע המנוח ברכבו מכיוון בית הקברות המוסלמי הצפוני באזור "באב אלסבאטי" (שער האריות), ומשחיתבקש לעצור על ידי אנשי מג"ב, הוא עצר את רכבו ויצא כשידיו מונחות בכיסיו ונורה על ידי מספר אנשי מג"ב אשר נכחו במקום. הירי לעבר המנוח היה מסיבי אשר גרם לבסוף למותו. על פי דיווחי המשטרה, הירי בוצע כתוצאה מנסיון דקירה.

1. כפי שעולה מעדויות שמסרו עדי ראייה שנכחו במקום לכלי תקשורת שונים, שוטרי מג"ב ירו במנוח קרוב לעשר יריות. כמו כן, כפי שניתן לראות מסרטונים ותמונות שפורסמו בכלי התקשורת ומצ"ב, הירי כוון לפלג גופו העליון של המנוח.
ראו דיווח מיום 12.10.15:

<http://mubasher.aljazeera.net/news/2015/10/201510127319267348.htm>

1. יודגש, כי במקרה דן עמדו בפני השוטרים אפשריות אחרות אשר הדין מחייב אותם לנקוט בהן, ושכל שוטר סביר אמור למלא אחריהן באותן נסיבות ואשר היו חוסכות את תוצאותיו המצערות, בלשון המעטה, של המקרה דן. באם חפצו השוטרים לעצור את המנוח ולערוך עליו חיפוש בשל חשש שהתעורר בקרבם, יכלו הם, למשל, לנקוט באמצעים חלופיים או מקדמיים כגון מתן אזהרה בקול רם ובשפה מובנת למנוח ולאחר מכן ירי באוויר. במקרים חריגים ניתן יהא לירות בפלג גוף תחתון במטרה לנטרל את הסיכון הנשקף ממנו, אם אכן נשקף סיכון ממשי ומיידי לחיי אדם. יודגש שוב כי בשום אופן לא היה מקום לשימוש בכוח קטלני כפי שנעשה בפועל.

2. סמכות השוטרים לעשות שימוש בירי חי מעוגנת בהוראות המשטרה- פרק 4.03.03, אשר קובעות, בין היתר, כי "השימוש בכלי ירייה לא יהא מותר, אלא אם [...] השימוש בכלי ירייה הכרחי ומוצדק בנסיבות העניין [...] השימוש בכלי ירייה לא יהא מוצדק, אלא אם ברור, שאין בידי השוטר אמצעי כוח אחרים, כדי להבטיח את ביצוע התפקיד וכי טיבו של התפקיד מצדיק את השימוש באמצעי קיצוני זה." (ההדגשה לא במקור)

3. הסייגים לשימוש בכלי ירייה על ידי כוחות המשטרה מעוגנים, גם כן, בפקודת המטה הארצי- פרק 06.02.14 הקובעת, בין היתר כי השימוש בכלי ירייה ייעשה בכפוף למספר תנאים מצטברים: ראשית, קיימת סכנה ממשית לחייו של אדם ולשלמות גופו כתוצאה מהמעשה; שנית, הסכנה היא מיידית; שלישית, אין אפשרות להשתמש באמצעי אחר למניעת אותה פגיעה; רביעית, השימוש בירי ייעשה במידה שלא תעלה על מה שסביר לעשות למניעת אותו מעשה; חמישית, שהנזק העלול להיגרם כתוצאה מהירי יהיה שקול כנגד הנזק, שאותו מבקשים למנוע. יודגש גם כן, כי לפי הוראות הפקודה, אף "ירי באש חיה באוויר לצורך פיזור מתפרעים אסור אלא אם ניתן היתר לכך על ידי המפקח הכללי, ובתנאים ובסייגים שנקבעו בהיתר".

4. גבולות הפעלת כוח בעל פוטנציאל קטלני מצד המשטרה הותוו והוגבלו על ידי בית המשפט העליון בעניין אנקונינה, שם נקבעו התנאים המוקדמים שלהלן:
א. "אין להפעיל כוח אלא אם הוא האמצעי האחרון שניתן לנקוט אותו בנסיבות העניין".
ב. "הצורך מן הראוי שיהיה מידי, היינו, המדובר בנקיטת צעד הנדרש על אתר, והצעד צריך להיות הפחות חמור האפשרי, המשרת את המטרה".
ג. "סבירות האמצעים נבחנת לפי נסיבותיו העובדתיות של כל מקרה".
ד. "זיקה סבירה בין מידת הסיכון לבין מידת הכוח המופעלת".

== ראו: ע"פ 468/88 אנקונינה נ' התובע הצבאי הראשי, פ"ד מוד(2), 353-354.

5. כעולה מהעובדות המצוינות לעיל, עולה חשש כבד כי השוטרים פעלו באופן מנוגד לפקודת המטה הארצי הנ"ל. התנהגותם המתוארת לעיל של אנשי המשטרה כללה מספר רב של עבירות פליליות ומשמעיות, בין היתר, הריגה (עבירה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, השתל"ז – 1977) (להלן חוק העונשין גרימת מוות ברשלנות (סעי' 304 לחוק העונשין, שימוש לרעה בכח המשרה (עבירה לפי סעי' 280 לחוק העונשין), הפרת אמונים והפרת חובה חקוקה (עבירה לפי סעי' 284-285 לחוק העונשין), חבלה חמורה (עבירה סעי' 333-335 לחוק העונשין) והפעלת כלי ירייה שלא במידה הנדרשת ובניגוד לפקודת המשטרה (סעי' 13 לתוספת השנייה מפקודת המשטרה [נוסח חדש], תשל"א – 1971).

6. נסיבותיו הטרגיות של אירוע הריגתו של המנוח חטיב לעיל לא מותירות ספק כי השימוש בכח ממית כלפי תושבי מזרח ירושלים הערבים, הפך לנורמה התנהגותית אופיינית לאנשי הביטחון ודבר שבשגרה, בניגוד לכל ההוראות הנוגעות לנוהל הפתיחה באש ולחובת אנשי הביטחון לשמור על שלומם של כלל התושבים.

7. העלמת עין ממקרה כגון דא, אי עריכת חקירה מקיפה ואינטנסיבית, והימנעות מהעמדת האחראים לדין, תעודד שוטרים אחרים לנהוג כלפי אזרחים ותושבים בכלל, והאזרחים והתושבים הערבים בפרט, באלימות מיותרת ותגרום להישנותם של אירועים שבהם מתנכלים אנשי המשטרה לאזרחים תוך ניצול לרעה ושלא כדין של הכח אשר ניתן להם, ולגרימת תוצאות טרגיות בעלות נזק בלתי הפיך. יפים לכאן דבריו של כבי השופט מלך בעניין מאיר אשש באומרו:

"כל עוד הם זוכרים וערים לכך שהסמכות והמרות שהוענקו להם, רק לצרכי ביצוע התפקיד ניתנו ואסור שיעשה בהם שימוש לרעה. עליהם לשקן זאת לעצמם השכם והערב, דווקא משום שמלאכתם מחייבת לעיתים קרובות נוקשות ואפילו שימוש בכח. המעבר "כח סביר" לאלימות מיותרת, הוא מהיר ומפתה וחלילה להם לעבור את הגבול. עליהם לדעת ולהבין כי אם יעברו את הגבול ואם ישתמשו לרעה בסמכויות שנתנו להם ובעיקר אם ינהגו באלימות מיותרת, לא יעניקו להם בתי המשפט אהדה, וימצו עמם את הדין".

ע"פ 64/86 מאיר אשש נ' מדינת ישראל, תק-על 86 (2), 952, 954.

8. תלונה זו מחייבת את התערבותכם לפי סעיף 49ט לפקודת המשטרה (נוסח חדש), תשלי"א-1971 לאור העובדה כי מתעורר חשד ששוטר או שוטרים יחזיו ביצעו עבירה פלילית שהביאה למותו של אדם.

9. על יסוד כל האמור לעיל אבקשכם להורות באופן מידי על פתיחת חקירה פלילית והשעיית כל השוטרים המעורבים בתקרית הנ"ל עד פרסום ממצאי החקירה ו/או סיום כל הליך משפטי אחר שיינקט כנגד אותם שוטרים. כמו כן אבקשכם לעדכננו יחד עם בני משפחתו של המנוח בכל הנעשה בתיק זה לרבות פירוט אודות הליכי החקירה והממצאים הסופיים לה.

בכבוד רב,

מוחמד מחמוד, עו"ד

محمد محمد - عدالة / أ

אראם מחאמיד, עו"ד

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ص.ب 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>